

บันทึกเรื่องเล่า : องค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

ประเด็นความรู้ : DOI -THAILAND

หัวข้อความรู้ : เลขมาตรฐานสากลประจำทรัพยากรดิจิทัล

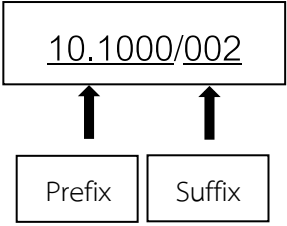
ผู้เล่าเรื่อง : นางสาวเจนจิรา บ.ป.สูงเนิน

ผู้บันทึก : นางสาวเจนจิรา บ.ป.สูงเนิน หัวหน้างานเผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยี

บันทึกจาก : การอบรมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย
เมื่อวันอังคารที่ 17 มีนาคม 2558 ณ ห้องประชุมจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ชั้น 2 อาคาร วช.1
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

วันที่บันทึก : วันอังคารที่ 17 มีนาคม 2558

หน่วยงาน : กลุ่มวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา

รายละเอียดเรื่องเล่า	สรุปประเด็นความรู้ที่ได้รับ
<p>หัวข้อความรู้ - เลขมาตรฐานสากลประจำทรัพยากรดิจิทัล</p> <p>ลักษณะการสัมมนา - นโยบายการให้บริการตัวระบุวัตถุดิจิทัล (ดีไอไอ)</p> <p>ผู้ให้ความรู้ - นางสาวเพชรฯ สังขะวร</p> <p>ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการวิจัย - นางสาวเพชรฯ สังขะวร</p> <p>สถานที่ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)</p>	<p>ความเป็นมาของ DOI มูลนิธิ DOI นานาชาติ มูลนิธิไอดีเอฟ (International DOI Foundation : IDF) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาและบริหารระบบรหัสทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล (DOI System) หรือสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเต็มรูปแบบขององค์กรรับจดทะเบียน DataCite ซึ่งสนับสนุนการใช้รหัสดีไอไอ เรื่อง ดี ไอไอ-ไทยแลนด์ (DOI-Thailand) เพื่อลักษณะของรหัส DOI ต่างจาก ISBN อย่างไร DOI เป็นตัวบ่งชี้เอกสารดิจิทัล ทำหน้าที่เป็นเลขประจำเอกสารดิจิทัลคล้ายกับเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ และแตกต่างตรงที่มีเทคโนโลยีซับซ้อนสามารถเชื่อมโยงเอกสารจากหลาย DOI ได้ และมีการจัดทำฐานข้อมูลเมตาดาตา (Metadata) ซึ่งแตกต่างจาก ISBN ที่เป็นเพียงเลขประจำหนังสือเท่านั้น ไม่สามารถเชื่อมโยงหมายเลขเพื่อไปยังไฟล์เอกสารได้ นอกจากนี้ DOI ยังเป็นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนโดยมูลนิธิ DOI นานาชาติ และปัจจุบันมีการใช้รหัส DOI กับเอกสารดิจิทัลจำนวนมากกว่า 85 ล้านรายการทั่วโลกองค์ประกอบของระบบ DOI ประกอบด้วยการทำงานหลัก 4 ส่วน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Numbering Schema หรือ Syntax ประกอบด้วย 2 ส่วน Prefix คือ คำนำหน้าชื่อของรหัสทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล โดยทุกรหัสต้องขึ้นต้นด้วยหมายเลข 10 เสมอ Suffix คือ ส่วนที่สองของรหัสทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล ซึ่งใช้ระบุตัวตนของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล โดยหน่วยงานที่เป็นสมาชิกเป็นผู้กำหนด <p>ตัวอย่าง</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Doi : 10.1000/002</p> <p>10 เป็นตัวเลขที่ตั้งขึ้นโดยหน่วยงานที่ดูแล และ DOI ที่ใช้ในปัจจุบันทุกตัวขึ้นต้นด้วย 10 ทั้งหมด 1000 เป็นรหัสลงทะเบียนของผู้ตีพิมพ์เอกสาร ในกรณีนี้ 1000 เป็นเลขของ International DOI Foundation 002 เป็น Suffix หรือเลขประจำเอกสาร ใช้ระบุตัวตนของเอกสาร</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) Policies โดยการใช้นโยบายและโมเดลทางธุรกิจของแต่ละ Registration Agency และการกำหนดนโยบาย นั้น ขึ้นอยู่กับรูปแบบและวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความสอดคล้องกัน เช่น CrossRef เป็น Ra และ ที่เน้นการให้บริการของหมายเลข DOI ทางด้านวารสาร จึงมุ่งเน้นทางด้าน การค้นหาฐานข้อมูลงานวิจัย 3) Internet Resolution การทำ Resolution เป็นขั้นเป็นตอน การป้อน DOI name เข้าสู่ระบบ DOI Resolution Record 4) Data Model คือ โครงสร้างของข้อมูลที่ใช้อธิบายและจัดการข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล <p>DOI มีประโยชน์อย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยส่งเสริมทรัพย์สินทางปัญญาที่มีค่าให้กับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล 2. ช่วยในเข้าถึงข้อมูล การค้นหา การสร้างระบบเชื่อมโยงไฟล์ดิจิทัล 3. ช่วยปกป้องลิขสิทธิ์และป้องกันการโจรกรรมข้อมูลให้กับเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล 4. ช่วยให้ทราบจำนวนเอกสารดิจิทัลในแต่ละสาขาและการเชื่อมโยงข้อมูลของแต่ละชื่อเรื่อง ที่คล้ายคลึงกัน 5. ช่วยตรวจสอบความซ้ำซ้อนของงานวิจัย <p>DOI ใช้กับสื่อประเภทใด</p> <p>ตัวอย่างวัตถุดิจิทัลที่เป็นประเภทเนื้อหาที่สามารถให้รหัส DOI ได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย บทความวารสาร ส่วนประกอบของเอกสาร ภาพ แผนที่ ซีดีรอม วีดิทัศน์ ฟิล์ม เสียง ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ</p>

ผลการดำเนินงาน

เนื่องจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มีการดำเนินการจัดทำวารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร มาตั้งปี 2550 จนถึง ปัจจุบัน มีบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและวิจัย ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และได้ประสานทางศูนย์สารสนเทศงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อจัดทำข้อมูลในการออกรหัส เลข DOI ให้กับบทความวารสาร จำนวนเรื่อง เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ ได้นำรหัส DOI ไปใช้กับบทความวารสารในระบบ ThaiJo โดยนำขั้นตอนการขอรหัส DOI ที่ วช. เผยแพร่ขึ้นเว็บไซต์เรียบร้อยแล้ว

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ขั้นตอนการออกรหัสตัวระบุวัตถุดิจิทัล (DOI)

